

Vinterhvede

af Jesper Hansen

Som det fremgår af foregående afsnit, er det stadig usikkert om dyrkning af vinterhvede er rentabel. Merprisen for brødhvede er efter vores opfattelse for lav i forhold til udbytte og ulemperne, der er forbundet med dyrkningen. Den største del af hveden afsættes da også til foder. Alligevel satser de fleste firmaer mest på brødhvedesorter, der generelt giver mindre end fodersorter.

Økologisk Rådgivnings sortsforsøg

Vi har i år været afprøvet 13 vinterhvedesorter i ét forsøg. Forsøget var placeret på Midtsjælland. Samtlige afprøvede sorter fremgår af tabel 1. Alle sorter, undtagen Solist er såkaldte brødhveder. Forsøget var placeret på JB6. Forfrugten var hvidkløver og forsøget blev sået den 18. oktober. Der er tilstræbt et plantetal på 450 planter/m² sået på alm. rækkeafstand (12 cm). Fremspiringen var meget fin for alle sorters vedkommende. Overvintringen var tilfredsstillende i alle sorter. Forsøget er ikke gødet. Forsøgene er ikke ukrudtsbehandlet hverken forår eller efterår.

Resultater

Der var meget lavt angreb af svampe i forsøget og ukrudtstrykket var også meget lavt. Udbytterne kan ses i tabel 1. Generelt er udbytterne meget lave i år, med kun mellem 26 og 37 hkg/ha. Sidste år lå udbytterne på mellem 41 og 63

hkg/ha. Udbytterne er således næsten halveret i forhold til sidste år. Vi har meldinger om mere eller mindre skuffende udbytter i vinterhvede fra forskellig side, men dog ikke helt så lave udbytter som i vores forsøg.

Som forventet er Solist med knap 37 hkg/ha den højestydende, men tæt fulgt af Elvis. Tommi, som har været meget udbredt i 2007, har i vores forsøg givet næsten 6 hkg/ha mindre end Solist og næsten 5 hkg/ha mindre end Elvis. Complet, Naturastar og Ure ligger på nogenlunde samme niveau i forhold til Solist som de plejer. Bussard har derimod givet et overraskende højt udbytte i forhold til de øvrige sorter.

Af de mere ukendte sorter har Antonius udmærket sig positivt med et udbytte på niveau med Complet. I den nederste ende ligger Erbe med forsøgets laveste udbytte på kun 26 hkg/ha. Caroti ligger også på et meget lavt niveau. Skagen, Saturnus og Titlis har haft et udbytte på niveau med Tommi.

Proteinindholdene er generelt for lave i de almindeligt dyrkede sorter. Med kun 10,7 og 10,8 i hhv. Elvis og Complet vil det være vanskeligt at opnå en tilfredsstillende pris. Derimod har "rigtige" brødhveder som Ure, Bussard, samt de sidste seks sorter i tabel 1 et tilfredsstillende

Tabel 1. Vinterhvedesortsforsøg. 1 forsøg, Økologisk Rådgivning 2007

Sort	Råprotein	Gluten14	Stivelse	Hektolitervægt	Udbytte	
	% i ts	%	% i ts	kg/hl	hkg/ha	relativ
Tommi	10.3	18.5	68.4	75.6	31.0	100
Ure	12.0	22.0	67.6	75.0	31.4	101
Solist	10.1	17.5	68.5	73.3	36.9	119
Elvis	10.7	19.1	68.6	74.2	35.9	116
Complet	10.8	18.5	67.5	76.2	34.4	111
Naturastar	10.8	19.2	68.9	76.0	31.0	100
Bussard	11.3	19.7	69.1	77.0	33.4	108
Titlis	12.0	21.5	68.3	77.0	30.8	99
Erbe	12.1	21.6	67.2	74.5	26.0	84
Skagen	11.8	21.3	67.6	76.3	31.1	100
Antonius	12.1	22.3	68.5	76.9	34.7	112
Caroti	11.6	21.0	67.7	74.6	28.0	90
Saturnus	12.7	23.5	67.0	78.9	32.8	106

proteinindhold, med Saturnus som den bedste af specialhvederne. Glutenindholdet er for lavt i alle sorter. Der er dog også her en klar tendens til at de specielle sorter klarer sig bedst.

Strå længden i Elvis og Tommi er blandt de laveste, kun overgået af Solist med en strå længde på under 80 cm. Det gør Solist velegnet til helsæd. På trods af det korte strå har Solist dog ikke en dårligere konkurrenceevne end de øvrige sorter. Tværtimod har tidligere undersøgelser vist, at Solist er blandt de mest konkurrencesterke sorter. Derimod konkurrerer Tommi meget dårligt pga. sin oprette vækst.

Kommentar.

På trods af de lave udbytter i årets forsøg ser vi ingen grund til at opgive dyrkning af vinterhvede. I vores demonstrationsforsøg, høstede vi da også væsentligt mere. Solist er stadig blandt vores mest fortrukne sorter, hvis man ikke absolut ønsker at dyrke brødhvede. Solist kan afsættes som såkaldt kikse- eller kagehvede, hvis man kan finde en aftager, og kvaliteten er i orden. På den måde kan der formentlig opnås en merpris i forhold til foderprisen.

Elvis er vores bedste bud på en brødhvede. Dens relativt gode udbytte betyder, at den stadig giver en fornuftigt indtjening hvis kvaliteten ikke er god nok til at den kan opnå brødtillæg. De gode brødhveder er primært for speciali-

Billede 2. Edderkoppespind i vinterhvede.

ster, der enten har mulighed for selv at afsætte kornet eller har specielle aftaler med firmaer.

Konklusion

Elvis holder de gode takter og er bedste bud som brødhvedesort.

Solist er bedste bud når det gælder foder, men kan godt bruge en afløser.

Tommi viste atter ikke at kunne klare sig under økologiske dyrkningsforhold

Hav afsætning og pris på plads før der sættes på mere ukendte hvedesorter.

Kvalitetsbrødhveder

Bussard har gennem mange år været den foretrukne brødhvedesort hos tyske økologer. Den er kendt for at give en sikker brødkvalitet og et rimeligt udbytte. Er bedømt som E-hvede i Tyskland.

Erbe fra en alternativ forædler i Tyskland. Den har en fin kvalitet, men lavt udbytte. Den har et langt og lidt blødt strå. Kræver specielaftætning for at være interessant.

Skagen er en ny brødhvede fra Pajbjergfonden. I Tyskland klassificeres den som E-hvede, altså i bedste klasse. Ser ud til at give et bedre udbytte end Bussard. Afprøves på Mørdrupgård

Antonius og Saturnus kommer også fra Østrig. De ser ud til at kunne forene en god kvalitet med et rimeligt udbytte. Afprøves på Mørdrupgård.

Titlis er fra Schweiz. Den giver normalt en rigtig god kvalitet, men udbyttet er i underkanten af, hvad der er rimeligt. Den har et relativt kort strå. Sorten afprøves på Mørdrupgård

Caroti er en såkaldt gul hvede, dvs. at frøhviden er svagt gul, hvilket burde give brød med en mere gul farve. Både udbytte og kvalitet ligger ofte under middel.